

СНОРИ СТУРЛУСОН

САГА ЗА ХОКОН ДОБРИЯ

Част 4 от „Земният кръг“

Превод от норвежки: Румяна Сиромахова, 2003

chitanka.info

Хокон Възпитаника на Адалстайн бил в Англия, когато научил за смъртта на баща си. Той веднага се приготвил за път. Крал Адалстайн му дал хора, кораби и всичко необходимо за пътуването. Хокон пристигнал в Норвегия през есента. Там научил и за смъртта на братята си, както и за пребиваването на крал Айрик във Викен. Тогава Хокон отплавал към Тронхайм при ярла на Ладе — Сигюрд, който бил най-умният човек в Норвегия. Посрещнали го добре. Двамата се съюзили и Хокон обещал на Сигюрд голяма власт, ако му помогне да стане крал. Свикили тинга. На събранието ярл Сигюрд говорил за Хокон и предложил на свободните земевладелци да го изберат за крал. След това самият Хокон станал и говорил.

Хората зашушкували развлънувано помежду си, че пред тях сякаш стои Харалд Хорфагре на млади години. Хокон започнал речта си с молба към селяните да го изберат за крал, да го последват и да му помогнат със силата си да задържи кралството. Той обещал в замяна да направи всички бонди одесборни^[1] и да даде на всеки един одел^[2] като наследствен имот. Тук речта му била прекъсната от бурните одобрителни възгласи на селяните, които крещели, че го искат за крал. Така и направили: жителите на Тронхайм провъзгласили Хокон за крал на цялата страна. По онова време той бил на петнадесет години. Хокон събрал кралска дружина и тръгнал да обикаля кралството.

В Опландия хората разпитвали, дали наистина в Тронхайм били избрали за крал човек, който приличал на Харалд Хорфагре. Имало само една разлика между двамата и тя била, че Харалд наложил със сила властта си над народа, докато Хокон бил желан от хората, а и обещал да върне на селяните същите чифлици, които Харалд им бил отнел. Това били радостни новини за всички; хората си ги предавали от уста на уста и вестта плъзнула като огън по суха трева чак до източната граница на страната. Много бонди дошли от Опландия, за да се срещнат с крал Хокон. Други изпратили пълномощници, трети го засипвали с хубави пожелания и предзнаменования за бъдещето му. Всички те искали да станат негови поданици. Кралят приел с благодарност.

2. Когато наближила зимата, крал Хокон заминал за Опландия и свикал тамошния тинг. Хората, които можели, дошли, за да се срещнат с него. Той бил приет за крал от всички тинги в областта. После кралят заминал за Викен. Там с него се срещнали братовите му синове —

Тригве и Гюдрьод, както и много други хора. Те изредили всички несгоди, които им причинил брат му Айрик. Омразата към него растяла толкова повече, колкото повече растяла любовта им към Хокон и хората постепенно придобивали смелост да кажат това, което мислят. Крал Хокон провъзгласил Тригве и Гюдрьод за крале и им дал същите права, каквите баша му, крал Харалд, бил дал на техния баша Айрик. Тригве останал да управлява Ранрике и Вингюлмарк, а Гюдрьод — Вестфолд. Но тъй като били още деца, наред с тях кралят поставил умни и опитни мъже начело на властта. Останала и предишната уговорка — да делят наполовина с него доходите от данъци и налози. С настъпването на пролетта Хокон потеглил на север към Тронхайм, пресичайки по суща Опландия.

3. През пролетта крал Хокон съbral голяма войска от Тронхайм и си набавил кораби. Населението на Викен също съbralо голяма войска и се приготвило да посрещне краля. И Айрик свикал войската си във Викен, но не му достигали хора, защото мнозина от неговите сановници му изменили и отишли при Хокон. Тъй като видял, че не може да окаже съпротива на краля, Айрик отплавал на запад заедно с тези, които искали да го последват. Първо стигнал до Оркньой, откъдето много люде се присъединили към войската му. После отплавал на юг към Англия и плячкосвал в Шотландия; след това вилнял и в Северна Англия.

Английският крал Адалстайн изпратил на Айрик писмо, в което му предложил кралство в границите на Англия, като казал, че неговият баша крал Харалд му бил добър приятел и затова сега той искал да се отблагодари на сина му. Известно време двамата крале си разменяли писма, докато накрая се споразумели. Крал Айрик получил от крал Адалстайн Нордимбраландия^[3] като ленно владение^[4], а в замяна трябвало да пази областта от нашествията на датчаните и другите викинги. Айрик трябвало да се покръсти, също и съпругата му, децата му и всичките му приближени. Айрик се съгласил и бил покръстен; влязъл в правата вяра. Смятало се, че Нордимбраландската област представлява една пета част от Англия. Айрик се установил в Йорк, където преди това живеели синовете на Лудброк. Нордимбраландия била населена предимно от норвежци; тази област била притежание на синовете на Лудброк, които загубили властта си заради честите набези

на датчани и норвежци. Много места в областта носили норвежки имена.

4. Крал Айрик бил придружаван от многобройна свита. В поголямата част това били норвежци, които го следвали още от Норвегия. Дошли и всичките му приятели от родината, за да се присъединят към него. Тъй като кралството било малко, през лятото той тръгнал на война, за да завоюва нови земи. Айрик плячкосал Шотландия, Сюдеръй, Ирландия и Бретландия и разширил кралството си с част от тези земи.

Крал Адалстайн се разболял и починал, след като властвал четиринадесет години, осем седмици и три дни. След него крал на Англия станал брат му Едмунд, който не обичал норвежците. Крал Айрик не бил в особено добри отношения с него; плъзнал слух, че Едмунд се кани да постави друг за владетел на Нордимбраландия.

Когато крал Айрик чул това, тръгнал в поход на запад, като взел със себе си синовете на Турв-Айнар Арншел и Арленд от Оркньой. След това се отправил към Сюдеръй, където имало много викинги; те също се присъединили към него. С цялата тази войска Айрик се насочил към Ирландия. Оттам също съbral колкото могъл бойци. После се отправил към Бретландия, където плячкосвал, и продължил по същия начин да вилнее по протежение на английския бряг в посока юг. Всички бягали, когато приближавал. Тъй като крал Айрик бил безразсъдно смел, имал огромна армия и много разчитал на хората си, той се осмелил да навлезе във вътрешността на страната; опустошавал, грабил и убивал, откъдето минавал. Едмунд поставил крал Улав да пази и защитава страната. Той имал една непобедима войска, с която отплавал срещу Айрик. Повели голяма битка. Много английски воини падали убити, но всеки загинал веднага се замествал от трима живи. Към края на деня нещата се променили и при норвежците мъртвите станали повече. Този ден завършил със смъртта на крал Айрик и на още петима крале. Загинали Гюторм и двамата му сина — Ивар и Хорек, Сигюрд, Рагнвал и синовете на Турв-Айнар — Арншел и Арленд. Повечето норвежки воиници били избити, но все пак някои успели да се спасят, стигнали до Нордимбраландия и разказали за случилото се на Гюнил и синовете й.

5. Когато Гюнил и синовете й научили за смъртта на Айрик и че преди това той плячкосвал земите на английския крал, те разбрали, че

няма да намерят повече спокойствие в тази страна. Побързали веднага да се отдалечат от Нордимбраландия, присвоявайки си всички кораби на крал Айрик. С тях тръгнали и хората, които сами поискали да ги последват. Гюнил и синовете ѝ носели купища злато и пари, които били събрали като налози в Англия и като плячка от военните походи. Насочили флотата си на север към Оркньой, където останали известно време. Управител там бил синът на Турв-Айнар ярл Турфин Хаюсаклюв. Синовете на Айрик завзели Оркньой и островите Ялтландия и започнали да вземат данъци от местното население. Те останали цялата зима там, а през лятото нахлули в Шотландия и Ирландия, за да плячкосват. За това разказва Глюм Гайрасон:

*Оттам отправи се
ездачът младия на морски кон^[5]
към Сконес в поход
с тежко натоварен кораб.
Пламтящ меч иззвистя
решително в Шотландия,
паднаха много млади воини,
покосени от меча на Один.
Приятел на герои,
на враните той даде
Войската на Ирландия —
птиците на храни на валкюрите.
Целият народ избяга.
Кралят на страната
обагри острието си в човешка кръв,
със своя меч посече хора
и победител бе той пръв.*

6. Крал Хокон, Възпитаника на Адалстайн, покорил цяла Норвегия, след като брат му Айрик заминал от страната. Първата зима крал Хокон прекарал в западната част на страната, след което се отправил на север към Тронхайм и останал там известно време. Но тъй като всеки момент очаквал нахлуването на крал Айрик от запад, той непрекъснато обикалял с корабите си Фирдафилке и Согн,

Хордаландия и Рогаландия. Хокон поставил Сигюрд, ярла на Ладе, да управлява Тръонделаг, така както в миналото башата на Хокон, Харалд Хорфагре, натоварил с това башата на Сигюрд — Хокон.

Когато крал Хокон разбрал, че брат му Айрик е загинал, а синовете му не се радвали на обичта на хората в Англия, той предположил, че от тяхна страна няма да има повече заплахи. Едно лято отплавал с войската си към Викен. По това време датчаните често правели набези в този район и нанасяли големи щети на кралството. Когато обаче разбрали, че крал Хокон пристига с голяма войска, те избягали — някои на юг в Халандия, а тези, които били най-близо до краля, отплавали по море към Иландия. Крал Хокон узнал и ги последвал с войската си. Когато стигнали до Иландия, местните хора ги забелязали, събрали голяма войска, за да защитят страната си, и се приготвили за бой с крал Хокон. Разразила се голяма битка. Кралят се бил храбро пред знамето без шлем и броня. Той спечелил победа и подгонил отстъпващите навътре в страната. В „Хокондропа“^[6] Гюторм Синдре казва:

*На морски кон, обут с весла,
се плъзна по морето краят.
Натрупа в гробници ирландците,
докато битката се разразяваше,
последваха ги бегълците,
нахраниха на Один птиците,
кръв бликаше като река от раните
и стана угощение на враните.*

7. След това крал Хокон тръгнал с войската си на юг към Шааландия да преследва викингите. Той се отправил с две ладии към Йоресунд, където се натъкнал на единадесет викингски ладии, и веднага влязъл в бой с тях. Накрая Хокон победил и разбил корабите на викингите. Гюторм Синдре казва:

*Мълниеносен огън изстреля мечът кралски
към два снека^[7] с погребална украса;*

*навести той зелената Шааландия
и успя да разпръсне
единадесет шхуни датски,
разярен и див, с оръжие в ръка.
Последван бе той начаса.*

8. След това крал Хокон плячкосвал и опустошавал земите на Шааландия — някои от хората убил, други пленил, от трети взел голям откуп. Не срецнал никаква съпротива. Гюторм Синдре разказва:

*Шааландия превзе той след това
и на Сконес просторния бряг.
Венландският пришълец крал
покори обширна земя.*

Оттам крал Хокон отплавал на изток покрай Сконе и плячкосал земите, през които минал, взел откупи и данъци. Убивал всички викинги, където и да ги срецнел: както датчани, така и венландци. Той се отправил към далечния изток покрай Готландия, там плячкосвал и заграбил много пари. А Гюторм Синдре разказва:

*Корабите-шхуни
данъци от готите прибраха.
Щедрият разсипник
отпътува със попътен вятър.*

През есента, след като завзел безкрайни владения, крал Хокон се отправил с войската си към дома. Останал във Викен, докато мине зимата, в случай че датчани или готи нахлюят в страната.

9. През есента крал Тригве Улавсон се върнал от завоевателен поход в Ирландия и Шотландия, където плячкосвал. През пролетта крал Хокон тръгнал към северните области на страната и оставил братовия си син Тригве начело на Викен. Тригве трябвало да пази

страната от война и да събира данъците, които предишното лято крал Хокон наложил на хората Дания. А Гюторм Синдре разказва:

*Над дъбравите да властва
на изток във страната
постави шлемоносецът-крал
един горд и силен господар.
Той, който от Ирландия през дълбините
приказно богат пристигна,
дойде със вдигнат щит,
плавайки с войската.*

10. По това време в Дания владевал крал Харалд Гормсон. Съвсем не му харесвало, че крал Хокон върлува из страната му. Плъзнал слух, че датският крал се готви да си отмъсти. Но нищо толкова страшно не се случило. Когато Гюнил и синовете й разбрали, че се води война между Норвегия и Дания, тръгнали на изток. Те омъжили дъщерята на Айрик — Рагнил за Арнфин, сина на Турфин Хаюсаклюв. Ярл Турфин се заселил на Оркней, а синовете на Айрик продължили по-нататък. Най-големият — Айриксон старши, бил малко по-голям от другите, но още не бил възрастен.

Когато Гюнил пристигнала в Дания със синовете си, потърсила крал Харалд. Той ги приел любезно, а после им дал правото да пребивават свободно в страната. Крал Харалд приел Харалд Айриксон за свой възпитаник и той отраснал в кралската свита. Някои от синовете на Айрик, веднага щом станали достатъчно големи, тръгнали на военни походи и си завоювали кралства. Те плячкосвали страните от Източния път^[8]. Скоро станали красиви мъже, а що се отнасяло до издръжливост и сръчност, те бързо надраснали възрастта си. За това Глюм Гайрасон разказва в „Грофелдропа“:

*Кралят със мощта си цяла
на изток опустошаваше земи,
той, който с меча си напълни
чашата на не един скалд, победи.*

*Мечовете нееха в играта
с режещите си остриета.*

Синовете на Айрик се отправили на север към Викен и плячкосвали, но крал Тригве тръгнал с войската си срещу тях. Водили много битки и победата минавала ту на едната, ту на другата страна. Понякога синовете на Айрик опустошавали земи във Викен, друг път Тригве нахлевал в Халандия и Шааландия.

11. Докато Хокон бил крал в Норвегия, в страната царяло спокойствие за селяните и търговците. Никой не вземал живота или имота на друг. Възцарил се мир по море и по сула. Крал Хокон бил необикновено спокоен, сладкодумен и общителен човек; бил много умен и се занимавал изключително със законодателството. Той въвел законите на тинга на Гюла заедно с Турлайв Спаке, а законите на тинга на Фроста създал заедно със Сигюрд и други мъдри мъже от Тръонделаг. Законите на Хайдсаавис вече били създадени от Халвдан Сварте, както беше написано по-горе.

За празника Юл крал Хокон бил в Тронхайм. Ярл Сигюрд го организирал в Ладе в негова чест. Първата нощ на празника жената на ярла, Берлют, родила момче. На следващия ден крал Хокон поръсил вода върху детето и му дал името си. Това момче пораснало и станало смел и храбър мъж. Ярл Сигюрд бил най-доброят приятел на крал Хокон.

12. Йойстайн, кралят на опландците, който някои хора наричали Властния, а други — Лошия, плячкосвал из Тронхайм и завзел Йойнафилке и Спарбигяфилке. Той поставил своя син да ги управлява, но хората от Тръонделаг убили сина му. Крал Йойстайн за втори път нахлул в Тронхайм, вилнял нашир и длъж и покорил кралството. Тогава попитал тръонделагците, кого искат за крал — неговия роб Туре Факсе или едно куче на име Саюр^[9]. Те избрали кучето, защото смятали, че така ще имат по-голяма възможност сами да се управляват. Направили магия три човешки съзнания да се вселят в кучето и то излайвало две думи, а третата изговаряло. Кучето получило каишка и синджир от злато и сребро и когато навън било кално, хората го носели на раменете си. Слагали го да седи на трон, както се полагало на другите крале. Кучето живеело на остров Индер и имало имение,

наречено Саюшхаог^[10]. Говорят, че умряло по следния начин: в имението влезли вълци и хората от свитата му го събудили, за да ги прогони и да защити овцете. Кучето изтичало по могилата надолу към вълците, които начаса го разкъсали на парчета. Крал Йойстайн направил още много странни неща, докато бил при тръонделагците.

Поради грабежите и размириците мнозина владетели и други хора избягали от областите си. Шетил Йемте, син на ярл Онюнд от Спарбю, заминал на изток към Шьолен. Много хора го последвали със стадата и имуществото си. Те изsekли горите на някои места и изградили големи селища. Нарекли тази новообразувала се страна Йемтландия^[11]. Внукът на Шетил — Туре Хелсинг напуснал Йемтландия, защото бил обвинен в убийство. Поел пътя през горите на изток, където се заселил; много хора го последвали. Нарекли новата страна Хелсингландия; на изток тя стигала чак до морето. Най-източната част на Хелсингландия по крайбрежието била заселена от шведи. Когато крал Харалд Хорфагре разчиствал земя за своето кралство, много хора избягали и от него. Така дошли нови заселници в Йемтландия. Някои стигнали дори до Хелсингландия. Хелсингландците пътували да търгуват до Свитюд и напълно зависели от това. Така или иначе, йемтландците се намирали по средата между двете страни — Свитюд и Хелсингландия. Никой не обръщал внимание на това, докато Хокон не установил мир и търговски отношения с Йемтландия и не се сприятелил с мнозина знатни хора там. По-късно те дошли при него и му обещали своята вярност, както и да му плащат данъци. Станали негови поданици, защото били чули само добро за него. Предпочитали да бъдат под неговата власт, отколкото под тази на шведския крал, защото всъщност имали норвежко потекло. Крал Хокон въвел и при тях закони и поземлено право.

Всички хелсингландци, които водели потеклото си северно от Шьолен, направили като йемтландците.

13. Крал Хокон бил вече добър христианин, когато дошъл в Норвегия. Цялата страна обаче била езическа, извършвали се жертвоприношения и имало множество жреци, а кралят се нуждал изключително много от помощта и приятелството на народа. Затова оставил на страна въпроса за християнството, но държал на неделята и петъчния пост. Той издал закон, който повелявал празникът Юл да се

празнува по същото време, по което християните празнували Рождество Христово; разрешил на празника да се пие по малко малцова бира, да се четат празнични молитви, а празникът да продължи, докато свърши разрешената бира. Преди това празникът се чествал в Нощта в средата на зимата^[12] и хората го празнували в продължение на три нощи. Крал Хокон решил да постави въпроса за християнството едва когато се установи стабилност в страната и народът се почувства сигурен под неговата власт. Първо привлякъл към правата вяра най-добрите си приятели и тъй като умеел да печели хората, мнозина се оставили да бъдат покръстени. Други продължили да извършват жертвоприношения. Кралят често се задържал в Тронхайм, защото там било средището на най-силната власт в страната.

Когато крал Хокон сметнал, че има вече подкрепата на достатъчно влиятелни хора, изпратил в Англия писмо с молба да дойде епископ с няколко свещеника и когато те пристигнали в Норвегия, той обявил на всички, че иска да въведе християнството в цялата страна. Хората от Мьоре и Румсдал поискали да направят като тръондерците и да приемат Христовата вяра. Тогава крал Хокон заповядал да се издигнат няколко църкви и в тях да служат свещеници. Когато пристигнал в Тронхайм, той съbral селяните на тинг и им предложил да приемат християнството. Те отговорили, че искат да обсъдят това с тинга на Фроста и свикали хора от всички области в Тръонделаг, за да решат този сложен въпрос.

14. Ярл Сигюрд бил много сръчен в извършването на жертвоприношенията. Такъв бил и неговият баща — Хокон. Ярл Сигюрд извършвал всички поръчани от краля жертвоприношения в Тръонделаг. Според езическите обичаи, когато щяло да се извърши жертвоприношение, всички селяни се стичали в храма, като трябвало да си носят толкова храна и пиене, колкото им били необходими, докато продължавал празникът. Всеки трябвало да си носи сам бира, колели се всякакви домашни животни и коне. С кръвта им обагряли стелите^[13] с каменните фигури на божествете, вътрешните и външните стени на храма; с нея пръскали и хората. Месото на закланите животни варели за угощение на гостите. Палели се огньове на пода в средата на храма и в казани готовели храната. Около огъня се разнасяли напитки, а владетелят, който бил домакин на празненството, трябвало да освети

питието и храната. Първо трябвало да се вдигне тост за Odin — той се вдигал за победи и мощ на краля, следвали тостовете за Нюорд и Фрьой за плодородие и мир. Мнозина имали обичай след това да вдигат тоста „Браге“^[14]. Когато пиели за роднините си — тези, които били умрели и погребани, този тост се наричал „помен“. Ярл Сигюрд бил щедър и веднъж направил нещо, което хората дълго споменавали. Той организирал голямо тържество със жертвоприношение в Ладе и сам платил разносите за него. За това разказва Кормак Огмюндсон в сказанието за Сигюрд:

*Кутийка или канче никому не трябва
на празненството у този,
що остатъци раздава.
Боговете на Тятсе измениха.
Кой бедняк нещастен
ще се изправи срещу господаря,
празнуващ, отрупан в злато?
В битка Грам пръстена получи.*

15. Крал Хокон пристигнал в тинга на Фроста, където селяните се тълпели на големи групи. Когато тингът започнал, крал Хокон произнесъл реч. Той започнал с предложение и молба към свободните селяни и земевладелците — големи и малки, към целия народ — млади и стари, богати и бедни, жени и мъже, всички хора да се покръстят и да вярват в един бог, Христос, синът на Мария, и да се откажат от жертвоприношенията и всички езически божове, да почиват от всяка работа всеки седми ден и да постят всеки пети ден. Но когато кралят изрекъл всичко това, бил посрещнат от шумна съпротива, селяните крещели, че кралят иска да им отнеме работата и че така няма да могат да изградят страната. Работниците и робите твърдели, че не могат да работят, ако не получават храна, и че това бил техният недостатък — на крал Хокон, баща му и роднините им, че се скъпели за храната, макар че били щедри за златото.

Асбъорн от Медалюс в Гаюлдал станал и отговорил на кралската реч: „Кралю, първия път, когато събра тинга в Тронхайм, те избрахме за крал и си получихме земята от тебе, ние, селяните, ти повярвахме,

че сме взели небето в ръцете си. Сега вече не сме сигурни в това — дали си ни дал свободата, или смяташ да ни превърнеш отново в роби по този странен начин — като се отречем от вярата, която са имали нашите бащи и предци, първо в огнената епоха и после в епохата на каменните могили. Те са били много по-силни мъже от нас. Тази вяра е помагала много пъти и на нас. Ние сме ти доказали нашата преданост и сме ти дали възможност да се съветваш с нас за всичко, което засяга законите и поземленото право. Сега нашата воля е да задържим законите, които сте ни дали тук, във Фроста, и с които сме съгласни — това искат селяните. Ние всички те следваме и ще те искаме за крал, докато сме живи, но само ако ти, кралю, продължиш с желание да управляваш и не изискваш от нас повече, отколкото можем да направим за теб. И тъй като залагаш много на този въпрос и ще използваш силата и властта си срещу нас, то ние сме единодушни, че ще се разделим с теб и ще вземем друг владетел, който ще ни помогне да следваме спокойно вярата си, така, както ние искаме. Сега, кралю, ти трябва да решиш тук, преди тингът да е свършил, какво ще избереш.“ При тези думи селяните започнали да крещят одобрително.

16. Когато стихнали гласовете, думата взел ярл Сигюрд. Той рекъл: „Желанието на крал Хокон е да постигне съгласие с вас и никога да не допуска да загуби вашето приятелство.“ Селяните казали, че искат кралят да извърши жертвоприношение за тяхното добруване и мир, така както неговият баща е правил. Така недоразумението било изгладено и тингът бил разпуснат. След това ярл Сигюрд говорил с краля и му казал, че той не трябва да отказва да прави това, което селяните искат. „Нямаме друг избор, както Вие сам можете да чуете, кралю, това е желанието и твърдата воля на хьовдингите и на целия народ. Ние трябва да намерим правилното решение, кралю.“ И кралят, и ярлът били единодушни по този въпрос.

17. През есента и първия ден от зимата в Ладе имало жертвен празник. Кралят присъстввал на него. Преди, когато отивал на жертвоприношения, той винаги се хранел отделно в малка къщичка сам с няколко от своите хора, но този път селяните поискали от него да не се отделя — при толкова хубава храна и толкова голям празник. Ярлът отговорил, че кралят ще се присъедини към тях и Хокон седнал в престола си. Когато рогът бил напълнен първия път, тост произнесъл ярл Сигюрд и го посветил на Один, след което предложил на краля да

отпие. Кралят поел рога, но направил кръстен знак над него. Тогава Кор от Гритинг попитал: „Защо кралят направи това? Не иска ли да извършва жертвоприношения?“ Ярл Сигюрд отговорил: „Кралят прави като всички, които вярват в нечия власт и мощ; той посвещава рога на Тур. Той направи над него знака на чука преди това.“ И така, тази вечер минала спокойно. Но на следващия ден, когато хората седнали на масата, настояли кралят да опита конското месо. Кралят не се съгласил на никаква цена. Тогава го помолили да пие от бульона; той отново отказал. Предложили му да хапне от жертвена храна, но той и това не приел и тогава селяните настръхнали срещу него. Ярл Сигюрд казал, че кралят не иска да враждува с тях и ги помолил да не се бунтуват. После помолил краля да отвори уста и да се надвеси над капака на казана, откъдето излизала парата на бульона; капакът обаче бил мазен; кралят сложил една ленена кърпа върху казана и тогава отворил уста над нея; после седнал на мястото си. Никоя от страните не била удовлетворена.

18. През зимата кралят обикалял из Мааре. Когато наближил празникът Юл, осемте хъвдинга, които извършвали жертвоприношенията в Тръонделаг, на Индервой си направили среща. Четирима били от външния Тронхайм: Кор от Гритинг, Асбъорн от Медалиос, Турберг от Ваарнес, Орм от Люкса и четирима — от вътрешността на Тронхайм — Блутольв от Улвесхауг, Нарве от Вардал, Трон Хака от Еге, Туре Шег от Хюсабъо. Тези мъже се споразумели половината от тях да попречат на въвеждането на християнството, а останалите да принудят краля също да извърши жертвоприношение.

Първите четири отплавали с четири кораба към Мьоре, където убили трима свещеници и изгорили три черкви. Когато крал Хокон и ярл Сигюрд пристигнали в Мааре, селяните там били станали още повече. През първия ден от празника хората помолили краля да извърши жертвоприношение и го заплашили, че ако откаже, ще му се случи нещо лошо. Ярл Сигюрд ходел между тях и посредничел. Това продължило, докато крал Хокон опитал няколко хапки конски дроб и пил след всички тостове, вдигнати в памет на починалите, без да прави кръст над тях. А когато празненството завършило, кралят и ярлът начаса заминали за Ладе. Кралят бил извънредно недоволен и побързал да напусне Тронхайм с цялата си войска, като казал, че някой ден ще се

върне с по-многочислена войска и ще отмъсти на тръонделагците за държанието им към него.

Ярл Сигюрд помолил краля да не прави голям въпрос от това, защото не бивало да воюва вътре в страната или да я опустошава, и то най-вече в Тронхайм, където е най-голямата сила на кралството му. Кралят бил толкова ядосан, че не можело да се разговаря с него. Той се отдалечил от Тронхайм в посока Мьоре, където останал цялата зима и пролетта след нея, а когато наближило лятото, привлякъл още хора и се заговорило, че с тази войска се готви да тръгне срещу тръонделагците.

19. Крал Хокон приготвил корабите си за битка и събрали голяма войска. Тогава получил новини от юг — синовете на Айрик били пристигнали във Викен откъм Дания. Съобщавало се, че те разбили корабите на Тригве Улавсон на изток при Сотенес, после опустошили големи части от Викен и мнозина минали под тяхно владичество. Кралят разбрал, че има нужда от помощ и изпратил съобщение на ярл Сигюрд да дойде при него. Повикал и други владетели, от които смятал, че ще може да получи помощ. Ярл Сигюрд дошъл при Хокон и довел със себе си огромна войска — тя включвала и всички онези тръонделагци, които се държали лошо с краля през зимата, когато го принудили да участва в жертвоприношението. По молба на Сигюрд крал Хокон се помирил с тях.

И така, кралят тръгнал на юг. Когато преминавал край Стад, научил, че синовете на Айрик са стигнали до Северен Агдер и всъщност двете войски плават една срещу друга. Срещнали се при Кармъой, слезли на сушата и водили сражение при Авадснес. Двете войски били многочислени и битката била яростна. Крал Хокон настъпил — срещу него бил Гюторм Айриксон с дружината си; разменили удари. Гюторм и мнозина около него загинали, а знамето му било пречупено. Войската на синовете на Айрик отстъпила. Качили се на корабите си и отплавали, след като загубили огромен брой хора. За това Гюторм Синдре разказва:

*Хранителят надолу наклони
разпръснатите копия,
остри кат' игли и*

*дрънчащи над мъртвите войнишки глави.
Замина си той, който знаеше езика
на високо вдигнатия щит,
от воините-мечноносци си отиде,
те ранени легнаха в кръвта си.*

Крал Хокон отправил корабите си на изток след синовете на Гюнил. И двете флоти плавали възможно най-бързо, докато стигнали до Източен Агдер. Тогава синовете на Айрик се отправили навътре в морето и после на юг към Иландия. За това разказва Гюторм Синдре:

*Дете на брата на стрелеца с лък,
усещаше той често
мощта на господарите на меча,
аз спомням си това добре.
От борда търсеше той битка,
в морето снеките отправи
и се изплъзна той от всички
синове на брат си Айрик.*

Крал Хокон отплавал на север към Норвегия, а синовете на Айрик останали в Дания.

20. След тази битка крал Хокон въвел закони за цялото крайбрежие и вътрешността на страната, докъдето стигала съмгата; той наредил селищата да се разделят на крайбрежни райони, всеки със собствена войска и флота. Тези райони той разделил на области, като всяка имала определен брой кораби и било указано колко големи кораби трябва да даде всяка област при сбор на войската. А областите били задължени да участват във войската, когато в страната нахлюят нашественици. В такива случаи по високите планини трябало да се палят огньове, които да се виждат от единия до другия край на страната. Казват, че били нужни седем нощи, за да се предаде съобщението за сбор на войската от най-южната до най-северната точка на Хологаландия.

21. Синовете на Айрик често воювали на изток, а понякога правели набези и в Норвегия. Там владевал крал Хокон. Имало мир и спокойствие. По тази причина хората много обичали краля си.

22. Минали двадесет години, в които Хокон бил крал на Норвегия. Тогава синовете на Айрик дошли от Дания с огромна войска. Част от нея били воини, които ги следвали винаги във военните походи, но повечето били датски бойци, изпратени от Харалд Гормсон. Те случили на попътен вятър, отплавали от Вендисел и стигнали при Агдер, откъдето се отправили на север покрай брега, като плавали ден и нощ. Огньовете не били запалени, защото обичаят бил да се палят от изток и да продължават по протежение на страната, но на изток никой не забелязал никаква опасност. Имало значение и това, че кралят налагал строго наказание на всеки, който запалвал сигналните огньове, без да има причина за това. Понякога се случвало хората, забелязвайки военни кораби и викинги, да нападат островите, да мислят, че синовете на Айрик идват към суши. Тогава запалвали огньове и давали сигнал за сбор на войската от цялата страна. Но синовете на Айрик се отправяли обратно към Дания и не водели със себе си никаква войска, а само собствените си дружини или други викинги. Крал Хокон много се ядосвал в подобни случаи, защото му струвало усилия и излишни разходи. Селяните също се сърдели в тези моменти. Това била причината никой да не разбере за идването на синовете на Айрик, преди да наблизат Юлвесонд. Те останали да дрейфуват там седем дни. Новината тръгнала от Айд към Мьоре. Крал Хокон по това време бил в Сюнмьоре, в едно от именията си — Биркестранд на Фрайъй, и нямал други хора освен свитата си и селяните, които му гостували.

23. Съглеждачите дошли при крал Хокон и му казали, че синовете на Айрик дрейфуват с голяма войска южно от Стад. Тогава той заповядал да повикат най-умните мъже, които се намирали в близост, и ги помолил за съвет — дали да приеме боя със синовете на Айрик, въпреки че имали много по-голяма войска от неговата, или да отплата на север и да събере повече хора.

Имало един свободен селянин — Егил Юлсерк, който бил вече доста възрастен, но в миналото бил изключително едър, силен мъж и велик боец. Той дълго време носел знамето на крал Харалд Хорфагре. Егил отговорил на краля: „Аз съм участвал в много битки редом с

вашия баща крал Харалд. Независимо дали се биеше с по-голяма или по-малка войска, той винаги побеждаваше. Никога не чух приятелите му да го съветват да бяга. Ние също няма да ти даваме такъв съвет, кралю, защото смятаме, че имаме храбър владетел. И ти имаш сигурна подкрепа от наша страна.“

Мнозина други подкрепили думите му. Кралят казал, че също иска да се бие заедно с хората, които успее да събере. После заповядал да изпратят вестоносци по всички посоки, като им наредил да съберат колкото се може повече воини. В отговор Егил Юлсерк му казал: „Вече се страхувах, че мирът продължава прекалено дълго и ще се наложи да умра от старост в леглото си, а искам да падна в бой, следвайки моя крал. Е, сега вече желанието ми може и да се създне.“

24. Веднага щом излязъл попътен вятър, синовете на Айрик се отправили на север, но когато стигнали до Стад, разбрали къде е крал Хокон и се насочили натам. Крал Хокон имал девет кораба. Той застанал на рейд до Фрайхауген, а синовете на Айрик останали на юг от планината. Те имали повече от двадесет кораба. Крал Хокон им предложил да слязат на сушата. Съобщил им, че е приготвил за тях една голяма площ в Растаркальв, където имало просторни равни ливади, а зад тях се спускал дълъг и доста полегат склон. Синовете на Айрик слезли на сушата и тръгнали на север към Фрайхауген и след това към Растаркальв. Тогава Егил отишъл при крал Хокон и го уговорил да му даде десет знамена и десет войника. Кралят изпълнил молбата му и Егил отишъл с войниците под склона. Крал Хокон спрял на поляната с войската си. Той вдигнал знамето си, разположил хората си в боен ред и казал: „Ще направим дълга редица, за да не могат да ни обградят, защото те имат много по-голяма войска от нашата.“ Така и направили. Започнало голямо и тежко сражение. Егил наредил да вдигнат десетте знамена, които имал, и разположил десетте войника колкото се може по-близо до подножието на склона, като оставил между тях разстояние. Те създавали впечатление, че искат да нападнат синовете на Айрик в гръб. Войниците от ариергарда в бойния ред на синовете на Айрик видели, че се приближават знамена, които плющят, издигайки се над склона, и помислили, че след знамената идва голяма войска, която се кани да ги нападне в гръб, пресичайки им пътя към корабите. Чули се викове с предупреждения за опасността. И войската започнала да отстъпва. Когато кралете Айриксон видели това, също отстъпили.

Крал Хокон се втурнал напред и последвал бягащите врагове, при което загинали много войници.

25. Когато Гамле Айриксон се изкачил по склона към планината и се обърнал, видял, че ги преследва войска, не по-голяма от тази, с която се е бил, и че само са ги сплашили. Тогава крал Гамле свирил атака, вдигнал знамето и подредил хората си в боен ред. Всички норвежци спрели, а датчаните избягали на корабите си. С пристигането на крал Хокон и хората му започнал вторият бой, който бил още по-тежък от първия.

Крал Хокон вече разполагал с повече хора от Гамле. Всичко завършило с отстъплението на синовете на Айрик, които се опитали да избягат надолу по хълма. Крал Хокон ги следвал. Източно от склона имало една равна поляна, която завършвала със стръмни склонове от едната страна. Хората на Гамле се отправили назад към планината, но крал Хокон упорито ги преследвал: някои избил, а други, скачайки от канарите, също намерили смъртта си под мечовете на неговите воини. Кралят не спрял, докато не убил и последния човек.

26. Гамле Айриксон се отдалечил от склона надолу по равнината и избягал. Обърнал се още веднъж, за да окаже съпротива на Хокон и да продължи битката — към него се присъединили всичките му братя с големи дружини. Хората на Хокон били предвождани от Егил Юлсерк, който непоколебимо напредвал. Двамата с Гамле си разменили удари. Крал Гамле получил много рани, а Егил загинал; мнозина го последвали в смъртта. Когато крал Хокон с дружините си пристигнал, битката се развирила отново. Крал Хокон стремглаво напредвал и посичал хора от двете си страни. А Гюторм Синдре разказва:

*Изплашена, крещяща, войската
от господаря на желязото избяга.
Той носеше оръжие пламтящо,
тъй дръзко пред знамето застанал.
Там, където пазеха валюри злато,
убежище потърси той;
имаше у него воля по-могъща
от който и да е друг крал.*

Синовете на Айрик, накъдето и да погледнели, виждали хората им да загиват. Затова те се обърнали и хукнали към корабите си. Но тези, които първо били стигнали до тях, ги били насочили вече към морето, а останалите кораби заседнали на брега при отлива. И така синовете на Айрик и хората им, тичайки, нагазили във водата. Гамле Айриксон загинал, но другите му братя стигнали до корабите си и отплавали с оцелелите си войници към Дания.

27. Крал Хокон си присвоил изоставените от синовете на Айрик кораби и заповядал да ги изтеглят на сушата. После наредил да положат тялото на Егил Юлсерк в един от тях, а телата на другите загинали от неговата дружина положили в другите кораби. Заповядал да затрупат корабите с пръст и камъни. И останалите загинали в боя войници положили в кораби. Все още могат да се видят надгробните могили южно от Фрайхауген. Йойвинд Скалдеспил съчинил следната строфа, когато Глюм Гайрасон възпял в своя стих, че крал Хокон е загинал:

*По-рано мразещият бягството крал
обагри меч в кръвта на Гамле,
докато съпротивата кипеше —
и Фенир меч усети —
този път, неуморим,
той всички синове на Айрик
прогони във морето.
И ето,
копиеносците неутешимо
тъгуват след смъртта на краля.*

Върху могилата на Егил Юлсерк стои менхир.

28. Минали двадесет и шест години, след като Хокон Възпитаника на Адалстайн станал крал на Норвегия, а брат му Айрик заминал от страната. Веднъж крал Хокон бил в Хордаландия и пирувал във Фитяр. На празненството присъствали свитата му и много бонди. Когато кралят седнал на празничната маса, часовите отвън видели, че от юг се приближават много кораби, които не отивали към островите. Те решили, че трябва да предупредят краля за приближаването на

някаква войска към тях. Никой обаче не смеел да го направи, защото строго наказание очаквало всеки, който без основание говорел за война. Все пак решили, че кралят трябва да разбере за войската на всяка цена. Един от воините влязъл в гостната и помолил Йойвинд Финсон да излезе веднага, защото е крайно наложително. Когато Йойвинд отишъл на мястото, откъдето се виждали корабите, той веднага забелязал приближаващата се голяма войска. Върнал се при краля и казал: „Малко време имат за пътуване, много време отнема, за да се нахрани човек.“

Кралят го погледнал и попитал: „Какво става?“ А Йойвинд съчинил:

*Отмъстителите на Блудъокс предвещават
сурови времена със тежък звън
и малко време ни оставят
за бездействие и сън.
Искам да запазя, макар и да боли,
кralю, твоята чест,
знак за война ти приеми,
и без да чакаш друга вест,
оръжието старо ти грабни.*

Кралят отвърнал: „Ти си толкова храбър мъж, Йойвинд, че не би дошъл с известие за война, ако не беше истина!“

Кралят заповядал да приберат масата, излязъл навън, видял корабите и заявил, че това е военна флота. Попитал хората си, какво е по-добре да направи — дали да се бие с хората, които има под ръка, или да отплава с корабите си на север. „Очевидно е — казал кралят, — че ще се бием с една превъзходяща ни много повече от друг път сила.“ Хората не отговорили веднага. Тогава Йойвинд казал:

*На един смел мъж
не подобава да продължи
на север с корабите, господарю.
Бягството нещата ще влоши.*

*Ето, Харалд приближава
от юг с войската си голяма,
на морските крале по пътя плава.
Щита да грабнем незабавно трябва.*

Кралят отговорил: „Това бе умно, и аз самият щях да постъпя така, сега искам да чуя какво ще каже мнозинството.“ Като че ли хората разбрали какво иска да чуе кралят. Мнозина отговорили, че предпочитат да загинат, отколкото да отстъпят пред датчаните, без дори да са направили опит да се преборят с тях. Казали, че често са побеждавали, макар и да са били по-малко на брой. Кралят им благодарил сърдечно за тези думи и ги помолил да се въоръжат. Те изпълнили молбата му. Кралят облякъл броня и си запасал меча Квернбит, сложил си позлатен шлем на главата, взел копие в едната си ръка и щит в другата. После подредил свитата си и селяните в боен ред и вдигнал знамената.

29. След като Гамле загинал, братята предвождал Харалд Айриксон. Те водели голяма войска от Дания. Придружавали ги братята на майка им — Йойвинд Скрыоя и Алв Аскман. Те били силни, смели мъже и страшни човекоубийци. Синовете на Айрик доближили корабите си до островите, слезли на сушата и се наредили в боен ред. Говори се, че превъзходството им било толкова голямо, че се биели шестима срещу един — толкова повече хора имали синовете на Айрик.

30. Крал Хокон наредил хората си в боен ред и казват, че преди началото на битката хвърлил бронята си. В „Хоконармол“^[15] Йойвинд Скалдеспил разказва:

*Намериха брата на Бьорн;
стоеше облечен във броня
кралят прекрасен
под знамето бойно;
копията се снижиха,
 знамето потръпна
и започна боят.
Към холойгите^[16] твой изкреща*

*и към хребета на планината,
на ярлите пала чът в битката влемя;
голяма свита от нормани^[17]
понесе се след щедрия;
ревът на датските островитяни
ехтеше под шлемовете зеленясали.
Разкъса той военните си дрехи,
бронята си хвърли на земята
на кралската дружина господарят,
преди за удар да замахне;
игра със воините той,
земята искаше да отбранява
обичаният крал
под шлема златен.*

Той бил изbral хората в свитата си най-вече според силата и волята, които притежавали, подобно на неговия баща Харалд. Там бил и Тураlv Скулмсон Силния. Той не се отделял от краля, имал шлем, щит, копие и меч, наречен Футбрай^[18]. Крал Хокон и той били еднакво силни. За това разказва Турд Шорексон в едно сказание за Тураlv:

*Срещу онези, що от морски поход
идваха калени в битките и бойки,
войска със мечове застана,
вярна на Стурд и Фитяр.
Искри от мечовете излетяха;
той носеше във боя щит,
държеше да се бие близо
до краля на норманите войници.*

При сблъсъка на бойните редици се разразил голям и кървав бой. Когато хвърлили копията, воините изтеглили мечовете. Крал Хокон и Тураlv излезли пред знамето и започнали да раздават удари на всички страни. Йойвинд Скалдеспил разказва:

*И отхапа мечът тогава
на боеца едната ръка
през военните дрехи на Один;
като в чиста вода,
бродерията се разкъса
щитовете — на парчета
и в миг звъннаха тогава остриета
към човешките глави.
На златото богът
на меча с твърдия замах
срещу щитовете връхлетя
и срещу множеството от нормани;
острова разтърси боен вик,
обагриха кралете крепостта
от щитове блестящи на воините с кръвта.*

Крал Хокон се забелязвал отдалече — бил по-висок от другите и шлемът му блестял под лъчите на слънцето. Много оръжия се насочили към него. Изведнъж Йойвинд Финсон грабнал една качулка и я нахлупил, върху шлема на краля.

31. Тогава Йойвинд Скъроя викнал: „Ето, кралят на норвежците се крие. Избяга ли? Къде е златният шлем?“ Втурнал се напред, а с него и брат му Алв, като удряли на всички страни диво и необуздано. Крал Хокон извикал високо към Йойвинд Скъроя: „Продължавай напред, ако искаш да се срещнеш с краля на норвежците!“ А Йойвинд Скалдеспил разказва:

*Диханието на валкюрите следеше той зорко —
приятелят на златото и хората,
и никога Скъроя не помоли да се обърне,
стремеше се напред.
Ако ти си изпълnen с желание
норманския крал да намериш,
Все напред продължавай
към високия крал, меча размахващ!*

Не след дълго Йойвинд стигнал до краля, завъртял меча си и замахнал към него. Тураш насочил щита си срещу Йойвинд, той залитнал, а кралят стиснал с две ръце меча си Квернбит и го стоварил върху шлема на Йойвинд. Шлемът се разцепил и главата му също, чак до раменете. Тураш пък убил Алв Аскман.

А Йойвинд Скалдеспил разказва:

*И от двете кралски ръце
хапеше, зная, остряят меч
него, който посредствено смел
около мачтата се крие.
Без страх кралят отсече
с позлатения меч
обраслата с коса глава под шлема
и датчанинът смъртта намери.*

След като братята загинали, крал Хокон се втурнал така устремно напред, че всички се разпръсквали пред него. У войската на синовете на Айрик се вселил страх и тя отстъпила. Крал Хокон предвождал бойния строй на войската си. Той плътно следвал отстъпващите; удрял тежко и често. Тогава една летяща стрела го улучила в мускула под рамото. Някои казват, че прислужникът на Гюнил — Шиспинг тичал в суматохата и викал: „Направете място за ругатните на краля!“, а после изстрелял стрелата към крал Хокон. Други казват, че не се знаело кой е стрелял. Това също може да е вярно, защото стрели и копия летели гъсто като снежна виелица.

Огромно множество от воиници на синовете на Айрик загинали както на бойното поле, така и по пътя към корабите и на самия бряг. Мнозина влезли в морето и се качили на корабите си. Между тях били всички синове на Айрик. Те отплавали, но хората на Хокон ги последвали. А Турд Шорексон казва:

*Зашитаваше убиецът на вълка
първите редици на своята войска;
като крал трябваше да остане —*

*хората му искаха това,
но прекъснаха мира.
Наследниците на Гюнил от юг дойдоха —
бе тежко бягството за тях,
въпреки че кралят мъртъв падна.
Уморени селяни ранени
край огнището приседнаха едва,
тяхната въздишка в тишината проехтя.
Тежка битка беше, зная,
веднага влезе в боя кралят,
смелият боец враните
с кръв напои богато.*

32. Крал Хокон се качил на дългия си кораб и наредил да превържат раната му; кръвта струяла толкова силно от нея, че не можели да я спрат и с наблизаването на мрака кралят отслабвал все повече. Тогава той казал, че иска да отплава на север към имението си в Олрекстад. Но когато стигнали до Хоконшела, трябало да спрат, защото кралят уминал. Той повикал приятелите си и им казал как да се разпоредят с кралството. Кралят нямал други деца освен дъщеря си — Тура. Нямал син и затова ги помолил да изпратят писмо до синовете на Айрик със съобщението, че те ще станат крале на страната, но кралят ги моли да бъдат добри с приятелите и роднините му. „Ако аз самият оживея, казал той, ще замина далече от страната, при християните, и ще се моля на Бог, ако съм съгрешил пред него. Но ако умра тук, в земя на езичници, погребете ме според тукашните обичаи.“

Малко след това крал Хокон починал^[19] на същата каменна плоча край морето, на която бил роден.

Хората толкова много тъгували по него, че и приятели, и врагове плакали и казвали, че никога вече няма да има толкова добър крал в Норвегия. Приятелите му пренесли неговото тяло в Сайм, Северна Хордаландия. Там положили краля в пълно бойно снаряжение и най-хубавите му дрехи, но без никакви предмети и издигнали каменна могила над гроба му. Те произнесли слово пред могилата, така както бил обичаят при езичниците; представили мъртвия крал във Валхала. За това Йойвинд Скалдеспил разказва в „Хоконармол“:

*Гаютатир^[20] изпрати
Гундюл и Скогюл
да изберат между кралете
кой от рода на Ингве
ще замине при Один
и ще остане във Валхала.*

*Намериха брата на Бьорн —
стоеше облечен във броня
кралят прекрасен,
под знамето бойно;
копията се снижиха,
знамето потръпна
и започна боят.*

*Към холойгите той изкрешя
и към хребета на планината,
на ярлите палачът в битката влетя;
голяма свита от нормани
понесе се след щедрия;
ревът на датските островитяни
ехтеше под шлемовете зеленясали.*

*Разкъса той военните си дрехи,
бронята си хвърли на земята,
на кралската дружина господарят,
преди за удар да замахне;
игра със бойните той,
земята искаше да отбранява
обичаният крал
под шлема златен.*

*И отхапа мечът тогава
на боеца едната ръка
през военните дрехи на Один;
като в чиста вода,
бродерията се разкъса
щитовете — на парчета
и звъннаха тогава остриета
към човешките глави.*

На златото богът

*на меча с твърдия замах
срещу щитовете връхлетя
и срещу множеството от нормани;
острова разтърси боен вик,
обагриха кралете крепостта
от щитове блестящи на воините със кръвта.
Пламъци от мечове горяха
в кървавите рани;
дълго копие се насочва
нечий живот да отнеме;
морето от кръв се люшва
към върха на меча,
порой от стрели лисва
в отлива на Стурд.
Щитове се смесват
като облаци червени
Вихърът на Скогюл се изви
право към небето,
река от кръв застена
от гнева на Один,
много бяха покосени
във бурята от мечове.
Седяха те, героите,
със натежали мечове,
със щитове повредени
и брони на парчета.
Тази войска
не искаше бой —
във Валхала ги отвеждаше той.
Така говореше Гундюл,
облегнатата на копието свое:
*Ето, нараства дружината
от приятели на боговете,
зашпото Харалд с войската тъй голяма
ще бъде умоляван
да посети властните държави.
Кралят чу добре,**

*валкюрите което казаха,
сияещи на своите коне;
разумно думи те редиха
под шлемовете, с щитове в ръка.*

*Хокон във стих попита:
Защо, Скогюл, тъй битката обърна?
Боговете победа за нас отредиха.*

*Скогюл във стих също отвърна:
Ходът на боя тъй променихме,
че насина ти задържва
и враговете ти избягаха далече.*

*Ние трябва да препускаме нататък вече,
каза гордият Скогюл, —
към дома на боговете
и да кажем на Один там,
че ще дойде кралят на кралете
да го види сам.*

*Хармуд и Браге,
каза богът на войската,
да отидат и се срещнат с господаря,
защото кралят,
който боят грабна
трябва да се призове
да дойде тук във тази шатра.*

*Кралят заговори —
от битката дошъл бе морен,
изправен там, облян във кръв:
Аз мисля, че гневен
изглежда Один,
страхувам се, че тежък удар той получи.*

*Ще те оставят в мир
крадците на имоти
и с асите ще пиеш пиво;
ти, враг на ярлите,
имаш тук осем братя,
каза Браге.*

Дрехи и оръжие — тъй каза кралят,

*ще задържим у нас; шлемове и брони
ти добре ще пазиш;
добре е да ги имаме наблизо.
Тогава те разбраха,
че храмовете властелинът
опазил бе добре,
когато Хокон бе
приет с добре дошъл от боговете.
В един прекрасен миг
тоз владетел бе роден —
той, който получи видение едно,
че неговото време
ще се помни винаги с добро.
Необвързан с човешки дом,
Фенрирският вълк ще замине,
преди отново да пристигне
някой крал добър
по неговите празни стъпки.
Добитък ще умре,
род не ще остане,
земи ще опустеят,
когато Хокон тръгне
към езическите богове —
ни един човек не ще да бъде пощаден.*

---

[1] *Оделсборн* — глава на самостоятелно семейство и пълноправен владетел на родовото поземлено владение (одел). ↑

[2] *Одел* — родово поземлено владение, което се предава по наследство. ↑

[3] *Нордимбраландия* — днешен Нортъмбърланд. ↑

[4] *Ленно владение* — в Средновековна Скандинавия владение, върху което този, на когото се дава, има право на ползване и от което той се издържа, но не е негова собственост. ↑

[5] *Морски кон* — кораб. ↑

[6] *Дрона* — епос. ↑

[7] *Снек* — клас дълъг викингски кораб. ↑

[8] *Източния път* — днешните прибалтийски страни. Скандинавците в древността са наричали Балтийско море — Източно море. ↑

[9] *Саюр* — овца. ↑

[10] *Саюшхаюг* — овча могила. ↑

[11] *Йемтландия* — Скрита страна. ↑

[12] Нощта в средата на зимата — нощта на 12 януари, смятана за среда на зимата, когато се е извършвало жертвоприношението в средата на зимата за лека зима, мир и добра следваща година. Преди християнството да навлезе в Норвегия, в тази нощ се е празнувал и празникът Юл в течение на три нощи. ↑

[13] *Стела* — каменна плоча с изображения на езически божества. ↑

[14] *Тостът Браге* — вдига се в памет на загинал воин с особени заслуги. По време на тази наздравица се дават обети за подвизи. Браге е един от асите, бог на поезията, син на Один и великанката Гюнлод. Браге (на исландски Браги) се намира във Валхала редом с Один, който го посочва като „този, който знае всичко повече от всички“. Прието е, че скалдът Браге Будасон е прероденият Браге. Според друг вариант на мита Браге е едно от многото превъплъщения на Один. ↑

[15] *Армол* — легенда. ↑

[16] *Холойги* — друго название на хологаландците. ↑

[17] *Нормани* — северни хора. В Средновековието така са наричани викингите и норвежците. ↑

[18] *Футбрай* — широк една стъпка. ↑

[19] *Годината е 961.* ↑

[20] *Гаютатир* — превъплъщение на Один. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.